

Конспект за Държавен изпит по МП „Клинична психология”¹

1. Структура на консултативния и психотерапевтичния процес.
2. Създаване на доверително отношение при индивидуално консултиране и терапия.
3. Индивидуално консултиране и терапия (характер и особености, общи положения на диагностиката).
4. Консултиране на горещи линии, онлайн консултиране.
5. Психологична намеса при клиент в криза.
6. Въведение в груповата работа.
7. Ръководене на терапевтична група.
8. Ранни етапи в развитието на терапевтичната група.
9. По-късни етапи в развитието на терапевтичната група.
10. Основни подходи в груповото консултиране и терапия (Психодрама в групи).
11. Методи за регистрация на данните: Метод на психологичното интервю.
12. Психодиагностика на чертите на личността. Прилагане на многофакторни въпросници. Видове скали.
13. Психодиагностично заключение. Обобщение на резултатите от психодиагностичната процедура. Анализ на личността като развиваща се система. Съставяне на експертно психодиагностично заключение.
14. Въведение в клиничната психопатология (История, предмет и задачи на клиничната психопатология).
15. Психология на болния (Личност и болест, Личностни промени при хронични психични заболявания, Личностни промени при хронични соматични заболявания).
16. Психохигиена и психопрофилактика в клиничната психопатология (Психохигиена на детската и на юношеската възраст, Психохигиена на зрялата възраст, Психохигиена на инволюцията и на старостта).
17. Консултативна психология и психотерапия, в контекста на хроничните, инвалидизиращи и терминални заболявания. Здраве и болест.
18. Запознаване с моделите на болестта според психодинамичната теория, теория на привързаността, когнитивната теория, системна теория и анекдотични самоотчети.
19. Въздействие на болестта върху семейството. Предизвикателства специфични за всяко заболяване. Реорганизация на семейството. Работа с несигурността, вината, тревожността и комуникацията в семейството.
20. Родителстване при наличие на хронично, инвалидизиращо и терминално заболяване. Семейни ценности. Смяна на ролите. Себеутвърждаването в брачните взаимоотношения. Ресурси.
21. Основни бариери при консултирането и терапията на лица с хронично, инвалидизиращо и терминално заболяване. Работа със стигмата от хроничното, инвалидизиращо и терминално заболяване за запазване на достойнството и качеството на живот.
22. Адаптивно и дезадаптивно социално поведение- критерий за оценка, форми на проява.

¹ В сила от февруари 2024г.

23. Личностни разстройства- характеристика, личностова норма и абнормност, дефиниции.
24. Психологични и психопатологични аспекти за разкриване същността на личностните разстройства.
25. Етапи на психологична интервенция при емоционално нестабилни, тревожни и зависими личности. Насоки на психопрофилактика.
26. Адиктивно поведение – същност, видове, особености, форми на проява.
27. Пристрастяване, стадии на пристрастяване, формиране на зависимост.
28. Основни изисквания към груповите и индивидуални консултации и здравнообразователните програми за психорехабилитация и психотерапия на зависими.
29. Запознаване с моделите на зависимостта според психодинамичната теория, теория на привързаността, когнитивната теория и системна теория.
30. Въздействие на зависимостта върху семейството. Реорганизация на семейството.
31. Програми за психосоциална рехабилитация на зависими пациенти.
32. Нарушения на развитието – дефиниране, етиология, класификация, клинична характеристика и терапевтични стратегии при различните видове нарушения на развитието.
33. Психологично оценяване и диагностика в детска и юношеска възраст – основни подходи и методи.
34. Принципи и подходи на психологичното оценяване на нарушенията на развитието.
35. Жизнени цикли на семейството. Теоретични постановки - жизнен цикъл на семейството по Картър и Маголдрик.
36. Ролевата структура на семейството. Семейството като цялостна система. Модели на партньорски отношения по теорията на Вирджиния Сатир.
37. Особенности на междуличностната комуникация в семейството. Кризи в брака (нормативни и ненормативни) кризи. Характер на емоционалните връзки в семейството.

Литература:

- Асенова, И. (2018). *Психопатология*. Изд. „Смилков“ ЕООД, Благоевград, 179 с.
- Айзенк, Х. (2000). Вашият коефициент на интелигентност. Книга първа. Определете вашия IQ. С., Лабиринт & Хомо футурус
- Александрова, Н. (2000). Изследване личността на детето.С.
- Александрова, Н. (2002). Тревожност при хора в напреднала и старческа възраст. С., УИ “Св. Климент Охридски”
- Александрова, Н., Бояджиева, Н., Сапунджиева, К. и Ц. Коларова. (2004). Социониката в социалната сфера. С., УИ “Св. Климент Охридски”
- Александрова, С., (2005) Хосписни грижи – етика и мениджмънт. Изд. Център на МУ-Плевен, стр. 98-103
- Алексиев, А. (2010) Синкретична психотерапия и психопрофилактика, УИ „Неофит Рилски”, Благоевград
- Алексиева, Е. (2000). Рисунките в психологическото изследване на детето. С., УИ “Св. Кл. Охридски”.

- Алешина Ю.Е. (1987) Цикл развития семьи: исследования и проблемы // Вестник Моск. ун-та. Сер.Психология.. № 2. С. 60-72.
- Алтшулер, Д. (2002) Как да работим с хроничната болест. Семейен подход. БПА, София.
- Ангелова, Н. (2019) Психология на семейните отношения, София, Издателство на БАН проф. Марин Дринов
- Ангелова, Р. (1997). Опознайте детето изследвайки го. Бл-д.
- Ангелова, Р. (1997). Опознайте детето, изследвайки го (учебно помагало). Благоевград
- Андреева Г.М. (2000).Психология социального познания. М.
- Андреева, Л. (1998) Социално познание и междуличностно взаимодействие, София
- Аргайл М., Хендерсън, М. (1989) Анатолия на човешките отношения, София
- Асоди И., Бренчан А. (1980). Азбука на семейния живот, София
- Ачкова, М. (2001) Приложна психология в медицината и здравните грижи, Конти, София.
- Бек, А. (1994) Само любов не стига, София
- Бион, У. Р. (1999) Опит в групи и други статии. ИК Българска психиатрична асоциация, София.
- Божинова. Д. (2001) *Въведение в консултативната психология*. ИК Феней, София.
- Бончева И.(2013) Психологична психотерапия - том 1: Психотерапевтична компетентност, Славена
- Вазова, Т. (2015) Развитие на компетенции за работа в сектора на дългосрочните грижи, сборник Възрастните хора като ресурс в развитието, научна конференция, стр. 388-392, София.
- Василева, Н. (2018). *Детска невропсихология*. УИ на СУ „Св. Климент Охридски“, София.
- Веккер Л. (1976) Психические процеси, т.2, изд. Ленинградского Университета, Ленинград
- Визев, К. (2015) Социално-здравни потребности на възрастните и стари хора, сборник Възрастните хора като ресурс в развитието, научна конференция, стр. 274-276, София.
- Виле, Р. (1998) Пристрастеност и дроги.С.
- Герганов, Е. (1987) Памет и смисъл, НИ, С,
- Голдберг, Д., Бенджамин С, Крийдф. (1997) "Психиатрия в медицинската практика, невронауки и поведение", С
- Голдберг Д.;Бенджамин, Ф.Крийд (1992) Психиатрия в медицинската практика. С.
- Грановска Р. (1989) Елементи на практическата психология, НИ, С.
- Динев В. (1993) Модели на човешко поведение.С.
- Добрев, Зл., Боянова, В., Георгиева, Д. (1994). Проблеми на дефектологичната диагностика. Бл.д.
- Добсън, Д. (1994) Смелостта да възпитаващ. С..
- Жеков, Ж. (2010). *Предиктори за ранна диагностика на дисграфиите*. Шумен: УИ "Еп. К. Преславски".
- Иванов, М. (1974) Насилието Факел С.

- Калчев, П. (2004) Тормоз и виктимизация от връстниците. С.
- Караджов, Ю. (2001) Наркотиците- почти всичко за тях.С.
- Китанов, К., Йотов К. (1996) Наркопрестъпността – разпространение и превенция. С.
- Китанов, К., Белова Н. (2000) Насилствената престъпност срещу жени и деца-
- Кокошкарлова, А. (1984) *Психологично изследване на личността в клиничната практика*.
ИК Медицина и Физкултура, София.
- Кори, Дж. (2015) *Теория и практика на консултирането и психотерапията*. ИК Изток-Запад, София.
- Кори, Дж. (2016) Теория и практика на груповото консултирането. ИК Изток-Запад, София.
- Ладевит, Д. (2000) Наркоманиите: причини, симптоми, терапии.С.
- Любян, Е. (1992) Стрес без дистрес. С
- Маджаров, Е. (2001) Психологическо портретиране на правонарушителите.С.
- Маджаров, Е. Куртев С. (1991) Индивидуална-корекционна работа .Биографична
рефлексия. В сп. Затворно дело № 4.
- Манчева, Р. (2016) Идеите на Л.С.Виготски- методологична основа за психокорекция на отклоняващото се поведение,В: Сборник с научни доклади „Делото на Л.С.Виготски - световен принос в психологията и педагогиката“, секция „Педагогика и психология“ към СУБ, София (11.11.2016), стр.166-176, [ISBN 978-954-490-524-8]
- Манчева, Р. (2017) Диагностика на личността с девиантно поведение ,Бл. УИ на ЮЗУ “Неофит Рилски“ Благоевград
- Манчева, Р. (2017) Личностният конструкт „склонност към девиантно поведение“ - възрастови и полови измерения, доклад, VIII Национален конгрес по психология(03-05.11.2017), Сб.научни доклади, София, стр.103-109
- Манчева, Р.(2006) Идеите на Карл Роджърс за психокорекция на поведението, В:сп. Обществено възпитание, Орган на ЦКБППМН към Министерски съвет, год. XXXXV, кн.2, стр.39-45
- Манчева, Р.(2012) Социалните норми-детерминанти на девиантното поведение, В:сп.Годишник по психология, кн.3, Унив.изд-во „Неофит Рилски“,Бл-д, стр.143-160
- Манчева Р.(2013) Психология на девиантното поведение –учебник, УИ на ЮЗУ “Неофит Рилски“ Благоевград
- Манчева Р.(2014) Склонност към отклоняващо се поведение при подрастващи с различен социален статус, В:сп.Годишник: Наука-образование-изкуство, СУ-Благоевград, т.8, Рик“Ирин-Пирин“, стр.14-25
- Манчева, Р., Фахед Абдула Салем (2015) Влияние на родителските стилове на поведение върху агресията при подрастващи, доклад В:Сб. Психологията-традиции и перспективи,том II, доклад на III Научна конференция с международно участие (под ред.И.Асенова, Р.Манчева, Е.Маджаров, И.Топузова, Й.Андонова), Благоевград (31.10-1.11.2015),Унив.изд-во „Неофит Рилски“, стр. 125-132

- Манчева, Р.,Николова С.(2015) Полови различия на взаимовръзката между самоуважението и агресията , В: сп.Годишник по психология, бр.6.,т.1-2, Унив.изд-во „Неофит Рилски“, Бл-д, стр.50-58
- Матанова, В. (2003) Психология на аномалното поведение. С.
- Матанова, В. (1998). Диагностика на деца с комуникативни нарушения.Ун. изд-во “Св. Кл. Охридски, С.
- Матанова, В. (2003). Психология на аномалното развитие. Софи-Р.
- Матанова, В. (2007). Аутизъм. Софи-Р.
- Матанова, В. (2007). Дислексия. Софи-Р.
- Матанова, В. (2016). *Детска невропсихология: Нарушения на езекутивните функции*. Варна: Стено.
- Матанова, В., Тодорова, Е. (2013). Ръководство за прилагане на методика за оценка на образователните потребности на децата и учениците. Институт за психично здраве и развитие. Проект BG051PO001-4.1.07, “Включващо обучение”
- Матвеев, В. (1987). Психические нарушения при дефектах зрения и слуха. М.
- Милев, В.; Милев Р. (1992) Психопатология С.
- Минчев, Б. и съавт. (2000). Практикум по изследване на детето. Веда – Словена, С.
- МКБ-10 (1992) Психични и поведенчески разстройства:Клинични описания и диагностични указания.С.
- Переслени, Л. (1996). Психодиагностический комплекс методик для определения уровня развития познавательной деятельности младших школьников. М., Когито Центр.
- Петров, Р. (2001) Психиатрия. С.
- Петрова, В. (2013). Тревожност и учебна успеваемост в началото на горна училищна възраст. В: *Сборник доклади от научна конференция с международно участие „Психологията-традиции и перспективи”, т.1.* (Под ред. на И. Асенова, Ст. Стоянова, Благоевград: УИ „Неофит Рилски”, 273-278.
- Пиръов, Г. (1993). Децата и семейството. С.
- Пиръова, Б. (2004) Поведенческа медицина. С.
- Попов, Х. (2000) Психопатология на човешката агресия. С.
- Попов, Х. (2003) Посттравматичен стрес.С.
- Райчев, Р., Райчева, М., Рашева, М., Матанова, В., Стоянова, К., Райчев, И. (2012). *Невропсихология: Възрастова невропсихология. Т. 3*, Изд. Артис-2001, София.
- Ройерлайн, В. (2000) Алкохолизъмът . С.
- Сайринг, В. (1994) Насилието при децата и юношите. Нач.образование XXXIV №6..
- Серван –Шрайбер Д. (2003) Да излекуваме тревожността, депресията и стреса. С.
- Симонска, М. (2013). *Комуникативни нарушения при неврологични увреди в детска възраст*. Издателство „БОН”, Благоевград.
- Станков, Б.(1994) Непълнолетният и престъплението. С.
- Стоянова, Ю., Йосифова, Р., Поппандова, М., Нецова, Р. (2010). *Диагностика и превенция на езика 3-4*. София: ЛЦР.

същност на виктимологичната превенция. С.

Тодорова, Е. (2016). *Дислексия. Специфични нарушения на способността за учене*. (3-то изд.), УИ на НБУ, София.

Уитфилт, Ч. (1998) Съзависимост, зависимост и свързаните с тях разстройства. С.

Франкъл, В. (2000) Лекарят и душата. С.

Фром, Е.(2003) *Анатомия на човешката деструктивност*.С.

Хаджийски, М. (2003) *Консултативна психология*. ИК Фабер, Велико Търново.

Христозов Х. (2002) *Психотерапия*. С.

Ценова, Ц. (2012). *Невропсихологични аспекти на нарушенията на четенето и писането*. В: *Сборник с научни доклади от XI Международна научна конференция по психология „Приложна психология и социална практика“*, том II, Под ред. на Г. Герчева-Несторова, Ун. Изд-во ВСУ “Черноризец Храбър”, Варна, 584-599.

Ценова, Ц. (2012). *Норми за правилно писане и за скрининг на дислексията при учениците от II, III и IV клас*. *Психологични изследвания*. 15(1), 7-23.

Ценова, Ц. (2015). *Логопедия. Описание, диагностика и терапия на комуникативните нарушения*. Изд. „Дита-М България“, София.

Шулман, Л. (1994) *Изкуството да се помага на индивиди, семейства и групи*. Фондация „Невронауки и поведение“, София.

Янчева С. (1997) *Неврология т.1 и т.2*